

JARI KEINÄNEN

Etiikan haasteet

F12

ATENA

SISÄLLYS

SAATTEEKSI 7

1 MORAALI FILOSOFIAN TUTKIMUS-KOHTENA 9

ETIIKKA TUKII MORAALIA 10

Moraalin käsite 10

Filosofinen etiikka 11

MORAALI, LAKI JA USKONTO 15

Moraali ja laki 15

Moraali, kirkko ja uskonto 17

EETTINEN ARVIOINTI JA MORAALINEN

VASTUU 19

Aktit 19

Omissiot 21

Moraaliagentti 23

Moraalisubjekti 28

ARVOT, NORMIT JA TOSIASIAT 29

Arvoarvostelmat ja arvot 29

Normatiiviset lauseet ja normit 30

Moraali ja tosiasiaväitteet 31

ONKO MORAALILLA PERUSTAA? 33

Jumalan tahto ja tosiasiat 33

Järki ja intuitio 37

Kulttuurirelativismi 38

Subjektivismi ja emotivismi 40

2 MIKÄ ON OIKEIN? 43

VELVOLLISUUS TOIMIA OIKEIN 44

Operaatio Valkyyria 44

Immanuel Kantin velvollisuusetiikka 45

Kategorisen imperatiivin sisältö 47

Kantin velvollisuusetiikan ongelmia 48

Kantin etiikka ja operaatio Valkyyria 50

OIKEA ON HYÖTYÄ 51

Hyödyn periaate 51

Utilitarismi on seurausetiikkaa 52

Hyödyn arviointi 54

Seurausten tietäminen 56

Utilitarismi ja ihmisoikeudet 57

Tekoutilitarismi ja sääntöutilitarismi 58

Utilitarismi ja operaatio Valkyyria 59

SOPIMUKSET JA OIKEUDET 60

Moraali sopimuksena 60

Moraali vapauttaa luonnontilasta 62

Perustuvatko sopimukset moraaliin? 64

Oikeudet moraalin perustana 65

Voivatko oikeudet olla luonnollisia? 67

3 ELÄMÄNFILOSOFIAT PUNTARISSA 73

MITEN IHMISEN PITÄISI ELÄÄ? 74

Elämänfilosofia – filosofiaa hyvästä elämästä 74

ONNELLISUUS ON MIELIHYVÄÄ 75

Hedonismin perusajatus 75

Aistinautintahedonismi 76

Epikuroksen hedonismi 78

ASENNE RATKAISEE 80

Kaikki on samantekevää 80

Stoalaisuus 82

HYVÄ IHMINEN ELÄÄ HYVÄÄ ELÄMÄÄ 84

Ihmisen olemus 84

Aristoteleen hyve-etiikka 85

PESSIMISMI, INDIVIDUALISMI JA

EKSISTENTIALISMI 88

Elämä ei voi olla hyvää 88

Tavoitteena yli-ihmisyys 90

Vapauteen tuomittu ihminen 92

4 EETTISET VALINNAT MUUTTUVASSA YHTEISKUNNASSA 97

SOVELTAVA ETIIKKA 98

Etiikka ja yksilön elämänvalinnat 98

ONKO IHMISELLÄ OIKEUS SYNTYÄ? 101

Aborttikysymyksen taustaa 101

Onko sikiö ihminen? 103

Naisen itsemääräämisoikeus 106

ONKO IHMISELLÄ OIKEUS KUOLLA? 107

Eutanasian käsite 107

Eutanasian puolustajien argumentteja 110

Eutanasian vastustajien argumentteja 112

IHMISSUHTEIDEN ETIIKKA 115

Seksi ja moraali 115

Homoseksuaalisuus 118

Milloin seksi on moraalisesti
tuomittavaa? 120

Avoliitto, perhe ja vanhemmuus 122

ETIIKKA JA LUONTO 125

Ympäristöetiikka 125

Ihmiskeskeinen luontokäsitys 127

Luontokeskeinen luontokäsitys 130

ELÄINTEN OIKEUDET 133

Eläinoikeusetiikan nousu 133

Peter Singerin ja Tom Reganin
eläinoikeusetiikka 135

ETIIKKA JA TEKNISTYVÄ

ELINYMPÄRISTÖ 138

Teknologinen imperatiivi ja etiikka 138

Geeniteknologia 141

LÄNSIMAINEN ETIIKKA YHDELLÄ

SILMÄYKSELLÄ 146

KUVALÄHTEET 148

SAATTEEKSI

Etiikan haasteet on lukion filosofian etiikan kurssin (FI2) oppikirja, joka noudattaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 vaatimuksia. Sokrates piti etiikkaa filosofian alueista tärkeimpänä. Elämä asettaa eteemme eettisiä kysymyksiä ja valintoja, olimmepa filosofeja tai emme. Filosofiaan perehtynyt kohtaa kysymykset kuitenkin valmistautuneempana. *Etiikan haasteet* tarjoaa välineitä eettiseen pohdiskeluun ja keskusteluun sekä rohkaisee tutkimaan käsitysten ja argumenttien perusteita.

Oppikirjassa on neljä päälukua. Ensimmäisessä tarkastellaan etiikan peruskäsitteitä ja moraalisen arvioinnin perustaa. Toinen luku keskittyy oikeaa ja väärää koskeviin normatiivisen etiikan teorioihin. Kolmannessa perehdytään elämänfilosofiaan ja pohditaan ihmisen onnellisuutta ja hyvää elämää. Viimeinen luku on omistettu soveltavalle etiikalle. Siinä tarkastellaan abortin ja eutanasian oikeutusta, seksuaalisuutta, ihmisen ja luonnon suhdetta, eläinten oikeuksia ja muita nykyihmisiä askarruttavia eettisiä erityiskysymyksiä.

Etiikan haasteet sisältää kirjasarjan ensimmäisestä osasta, *Filosofian haasteista*, tuttuja, kiitosta saaneita ratkaisuja. Teksti on selkeää ja ytimekästä, silti pohdiskeluun ja keskusteluun houkuttelevaa. Pohdiskeluun innostavat myös runsaat tehtävät sekä hauskat, näkökulmia avaavat piirrookset, sarjakuvat ja valokuvat.

Etiikan haasteet on täysin uudistettu laitos vuonna 2007 ilmestyneestä samannimisestä oppikirjasta.

Rohkeita lukuhetkiä!

Tekijät